

Het gebed van
Channa

2. ¹Toen bad Channa en zei:

Mijn hart jubelt dankzij Hasjem; mijn kracht is verhoogd door Hasjem; mijn mond is wijd open tegen mijn vijanden, want ik heb mij verheugd in Uw redding.

²Geen is er zo heilig als Hasjem, want er is niemand behalve U, er is geen rots als onze G-d.

³Spreek geen bombastische taal, laat geen arrogantie uit uw mond komen, want Hasjem is een G-d van gedachten, voor Hem gelden alleen daden.

⁴De bogen van de machtigen zijn gebroken, en zij die struikelen, worden gesterkt.

⁵Zij die verzadigd waren, hebben zich verhuurd voor brood, terwijl de hongerigen ophielden [te bestaan]; terwijl de onvruchtbare vrouw zeven kinderen baarde, verloor zij die vele kinderen had, ze allemaal.

1. Toen bad Channa – Volgens Jonatan was het gebed van Channa een profetie voor de koningen van de wereld voor de toekomst en voor het volk Israël (*Radak*).

Mijn hart jubelt dankzij Hasjem – Mijn hart, dat eerst bedroefd was, jubelt nu en is blij (*Radak*).

Mijn kracht is verhoogd – Eerst durfde ik mijn hoofd niet op te heffen wegens [Penina] mijn treiteraarster, maar nu kan ik met opgeheven hoofd gaan (*Radak*).

Mijn mond is wijd open tegen mijn vijanden – Tegen Penina (*Rasji*).

2. Er is geen zo heilig als Hasjem – Want ik heb in het Heiligdom gebeden en Hij heeft mijn gebeden verhoord (*Radak*).

Er is geen rots als onze G-d – Er is geen artiest als onze G-d, Die een vorm maakt binnen een andere vorm (*Rasji*). [*Rasji* vat het woord *tsoer*, door ons vertaald met ‘rots’ op als te zijn afgeleid van het woord *tsajar*, kunstenaar, artiest.] *Radak* verklaart: Er is geen zo machtig als onze G-d, want Hij kan de natuurwetten veranderen, immers, volgens de natuurwetten was ik onvruchtbaar [en toch kreeg ik een kind].

3. Spreek geen bombastische taal – Al diegenen die hooghartig zijn wanneer zij geslaagd zijn. Maar volgens de eenvoudige verklaring sprak zij over Penina, die zich hooghartig tegenover haar had gedragen. Maar wij vertalen het volgens Jonatan (*Rasji*).

Arrogantie – Lett.: *Atak* – Sterke woorden. Volgens een andere verklaring is het een uitdrukking van valsheid, iets wat ver is van de waarheid, zoals in Bereisjiet 12:8: „Hij brak van daar op naar het gebergte” [waar een vervoeging van hetzelfde woord *atak* in het Hebreeuws gebruikt wordt]. [Daarom]: Laat er geen onwaarheid uit je mond komen (*Rasji*).

Want Hasjem is een G-d van gedachten – Hij weet wat er in jullie harten [gedachten] omgaat (*Rasji*).

Voor Hem gelden alleen daden – Alle daden van de mens tellen voor Hem (*Rasji*).

4. De bogen van de machtigen zijn gebroken – [Dit volgt de vertaling van Malbiem. Er staat letterlijk: de boog.] Zo is de gewoonte van de Heilige, geprezen is Hij; Hij verzwakt de machtigen en versterkt de zwakken, Hij verzadigt de hongerigen en laat hen die verzadigd zijn, verhongeren (*Rasji*).

5. Zij die verzadigd waren – En die zichzelf niet hoeven te verhuren voor werk, hen laat Hij verhongeren en zij moeten zichzelf verhuren voor hun dagelijks brood, terwijl de hongerigen hard moeten werken en zich moeten afmatten om zich te voeden (*Rasji*).

Terwijl de hongerigen ophielden – met hun gezwoeg (*Rasji*).

Terwijl de onvruchtbare vrouw zeven kinderen baarde, verloor zij die veel kinderen had, ze allemaal – En zij zal haar kinderen begraven. Channa baarde zeven kinderen, zoals er verderop (vs. 21) staat: „En Hasjem dacht aan Channa en zij werd zwanger en kreeg drie zonen en twee dochters” en wanneer Channa beviel van een kind, begroef Penina er twee en zij had tien zonen, zoals er hierboven (vs. 1:8) geschreven staat: „Ben ik voor jouw niet beter dan tien zonen?” De tien zonen van Penina. En toen Channa vier kinderen kreeg, begroef Penina er acht. En toen zij opnieuw zwanger werd en een vijfde kind baarde, viel Penina voor Channa’s voeten en smeekte om genade. Daarop bleven zij in leven en werden zij op haar [Channa’s] naam genoemd. Dit zijn de woorden van Rabbi Nechemja. Maar Rabbi Jehoeda zegt: kleinkinderen zijn als [eigen] kinderen. En sommigen zeggen: de gematria van het woord *sjeva* [zeven] is gelijk aan die van het woord Sjmoeël [n.l. 377].

Zeven kinderen – Dat wil zeggen: veel kinderen. Het is een uitdrukking van de H. Schrift om het woord ‘zeven’ te gebruiken voor ‘veel’ (*Radak*).

⁶Hasjem brengt de dood en geeft het leven; Hij zendt naar het graf en doet opstaan.

⁷Hasjem maakt arm en Hij maakt rijk, Hij vernedert en verheft.

⁸Hij tilt de armen uit het stof, verheft de pauper uit het slijk; Hij plaatst hen tussen de edelen, en geeft hen een ereplaats, want van Hasjem zijn de steunpilaren der aarde en Hij laat de wereld daarop rusten.

⁹Hij bewaakt de stappen van hen die Hem zijn toegewijd, maar de slechten worden in de duisternis verstomd, want niet door kracht zal de mens overwinnen.

¹⁰Wie strijdt met Hasjem zal worden gebroken, over hen zal Hij in de hemel donderen. Hasjem zal rechtspreken over alle uithoeken der aarde. Moge Hij kracht geven aan Zijn koning en de macht van Zijn gezalfde verhogen.

*Het wangedrag
van de zonen
van Eli*

¹¹Toen ging Elkana terug naar zijn huis in Rama en het kind diende Hasjem voor Eli de Kohen.

¹²Eli's zonen nu waren minderwaardige mannen, die Hasjem niet erkenden. ¹³Dit was de praktijk van de Kohaniem bij het volk: als iemand een offerdier wilde slachten, kwam een bediende van de

6. Hasjem brengt de dood en geeft het leven – Eerst de dood en daarna het leven.: wanneer Hij het wenst, doodt Hij en wanneer Hij dat wenst, verlengt Hij het leven van de mens. En misschien was het een profetie met betrekking tot de wederopstanding van de doden in de toekomst.

7. Hasjem maakt arm en Hij maakt rijk – Soms maakt hij iemand eerst arm, om hem daarna rijk te maken en zo ook vernedert Hij hem eerst, om hem daarna te verheffen. Dus de rijke en de machtigen hoeven zich niets te verbeelden en de armen en vertrapten hoeven niet te treuren, want het is allemaal maar tijdelijk (*Radak*).

8. Hij tilt de armen uit het stof... en geeft hen een ereplaats – Channa vergelijkt haar kinderloze staat met die van een arme, die de straten moet schoonmaken van het vuil, en die door Hasjem omhoog gehaald wordt totdat hij tussen de edelen mag zitten, zo heeft Hasjem haar rijk gemaakt met haar zoon (*Ralbag*). Volgens *Abarbanel* heeft dit betrekking op Joséf die uit de gevangenis gehaald werd en onderkoning van Egypte werd.

De steunpilaren – De fundering waarop de wereld rust. Zij zijn de methoden van de G-ddelijke voorzienigheid waarmee Hij de aardbewoners leidt (*Ralbag*). Volgens *Radak* zijn die steunpilaren de rechtvaardigen, dankzij wier verdiensten de wereld bestaat.

9. Hij bewaakt de stappen van hen die Hem zijn toegewijd – Hij beschermt hen tegen misstappen, letterlijk (*Radak*) en figuurlijk (*Joma* 38b).

Want niet door kracht zal de mens overwinnen – Maar iemands succes is afhankelijk van de mate waarin hij G-ds geboden gehoorzaamt (*Metsoedat David*).

10. Wie strijdt met Hasjem – Wie met de rechtvaardigen strijdt, strijdt met Hem (*Rasji*, *Radak*).

Over hen – Dat wil zeggen, zelfs al klimmen zij op naar de hemel [d.w.z. zelfs al zijn zij hooggeplaatste personages], dondert Hij hen uit de hemel omlaag (*Rasji*).

Over alle uithoeken der aarde – Niemand kan zich voor Hasjem verbergen, Hij ziet alles en iedereen (*Radak*).

Moge Hij kracht geven aan Zijn koning – Aan de koning die mijn zoon zal kronen en dat is Sjaeol (*Metsoedat David*).

En de macht van zijn gezalfde verhogen – Dit slaat op David, want haar zoon Sjmoeël zou alleen David tot koning zalven, maar David zou niet tijdens het leven van Sjmoeël regeren, want Sjmoeël stierf, terwijl Sjaeol nog aan de macht was.

11. En het kind diende Hasjem voor Eli de Kohen – Hiervan leren we dat wie een Tora-geleerde dient, die dient Hasjem (*Rasji*). D.w.z., hij diende Hasjem, doordat hij Eli diende, die hem leerde hoe hij Hasjem moest dienen (*Radak* en *Metsoedat David*). [Een Tora-geleerde is iemand die zelfs van zijn gewone dagelijkse bezigheden heilige bezigheden voor Hasjem maakt. Daardoor is het dat wie hem dient, als het ware Hasjem dient.]

12. Minderwaardige mannen – Slechte mensen, die niet geloofden dat er een G-d en een Koninkrijk van de Hemel bestaat. Daarom staat er: Die Hasjem niet erkenden. Zij misbruikten hun ambt. En Jonatan vertaalt: het waren slechte mensen, die geen vrees voor Hasjem hadden (*Radak*).

13. Dit was de praktijk van de Kohaniem – [Lett.: Dit was de wet, enz.] Zijzelf stelden deze wet vast, want zij hadden slechts recht op de borst en de dij van het vredesoffer (*Rasji*).

Terwijl het vlees gekookt werd – Het vlees van het vredesoffer. En behalve datgene waar hij recht op had, nam de bediende van de Kohaniem ook ander vlees, dat het eigendom was van de eigenaar van het offerdier. Hiermee beroofden zij de Israëlieten (*Radak*).

Kohen met een drietandige vork in zijn hand, terwijl het vlees gekookt werd. ¹⁴Die wierp hij dan in de kookpot, in de pan, in de ketel of in de koekepan en alles wat aan de vork bleef hangen, nam de Kohen mee. Dat deden zij met alle Israëlieten die naar Sjilo kwamen. ¹⁵Zelfs voordat het vet [op het altaar] verbrand werd, kwam de bediende van de Kohen en zei tegen de man die het offer bracht: „Geef mij vlees om te roosteren voor de Kohen, dan zal hij niet van je gekookte vlees nemen, alleen van het rauwe vlees. ¹⁶Dan zei de man tegen hem: „Laat hem het vet eerst verbranden [op het altaar] en neem daarna voor jezelf wat je begeert.” Maar dan antwoordde hij: „Nee, geef het me nu, en zo niet, dan neem ik het met geweld.” ¹⁷De zonde van de bedienden was zeer groot in de ogen van Hasjem, want de mannen verachtten de offers voor Hasjem.

¹⁸Intussen diende Sjmoeël Hasjem, een knaap omgord met een linnen jas. ¹⁹Een kleine jas, die zijn moeder voor hem gemaakt had en zij bracht het naar hem toe van tijd tot tijd, wanneer zij met haar echtgenoot [naar Sjilo] kwam om daar het jaarlijkse [feest-] offer te slachten. ²⁰Dan zegende Eli Elkana en zijn vrouw en dan zei hij: „Moge Hasjem u van deze vrouw [nog meer] kinderen geven,” wegens het verzoek dat hij tot Hasjem gericht had en dan gingen zij [terug] naar [Elkana's] woonplaats. ²¹En Hasjem dacht aan Channa en zij werd

14. In de kookpot, enz. – Diverse soorten pannen volgens de verklaring van *Rasji*.

15. Zelfs voordat het vet verbrand werd – Dit was een heel ernstige misdaad, want zij hadden pas recht op hun aandeel nadat het bloed op het altaar gegooid was en de vetstukken verbrand waren (*Radak*).

Dan zal hij niet van je gekookte vlees nemen – Dat zei hij, maar achteraf nam hij het toch (*Radak*).

16. Maar dan antwoordde hij: Nee – Het staat geschreven alsof hij zei: „Maar dan antwoordde hij hem,” [lo met een *wav*] maar we lezen het alsof er staat: „Maar dan antwoordde hij: Nee” [lo met een *alef*].

17. Verachtten – Volgens *Rasji*.

18. Intussen diende Sjmoeël Hasjem – Dit staat hier nogmaals herhaald om het verschil te tonen tussen de zonen van Eli, die alleen maar hun aardse pleziertjes nastreefden, en Sjmoeël, die alleen maar Hasjem wilde dienen. En waarmee hield hij zich bezig? Eli leerde hem Tora en de dienst van de Levieten in het Heiligdom, te zingen en muziekinstrumenten te spelen (*Radak*).

Linnen jas – Vertaling *Rasji* op basis van vertaling *Jonatan*. Volgens *Rambam* [*Hil. Klei HaMikdasj* 10:13] was dit een kledingstuk dat leek op de *efod* van de Kohaniem, maar dat toch niet hetzelfde was en dat gedragen werd door mensen met een hoog geestelijk niveau.

19. Een kleine jas, die zijn moeder voor hem gemaakt had – Hoewel het de gewoonte was dat alleen volwassenen een dergelijk kledingstuk droegen, maakte Channa dat voor Sjmoeël, omdat hij nog erg klein was en ze daarmee haar liefde voor hem toonde en om hem het belang van zijn dienst voor Hasjem duidelijk te maken (*Radak*).

En ze bracht dat naar hem toe van tijd tot tijd – Channa maakte niet slechts één jas voor hem, maar iedere keer als zij naar het Heiligdom ging, bracht zij een nieuwe mee, die hem zou passen, omdat hij groeide (*Radak* en *Metsoedat David*).

20. Dan zegende Eli – Het staat in de tegenwoordige tijd, om aan te tonen dat hij dat ieder jaar deed (*Rasji*).

Wegens het verzoek dat hij gedaan had – Om voor zichzelf een zoon te vragen. En Eli zei dan tegen hem: „Moge Hasjem je kinderen geven, enz.” Moge het Zijn wil zijn dat alle zonen die je zult krijgen van deze rechtvaardige vrouw zullen zijn. En de volgorde van de woorden in dit vers zijn omgekeerd (*Rasji*). [Dus we moeten het vers aldus lezen: „Dan zegende Eli Elkana en zijn vrouw wegens het verzoek dat hij tot Hasjem gericht had, en dan zei hij: ‘Moge Hasjem, enz.’ ”] Hij zegende hen iedere keer als zij naar Sjilo kwamen, opdat zij nog meer kinderen zouden krijgen die hen zouden ondersteunen in hun ouderdom, want Sjmoeël hadden zij aan Hasjem gegeven om Hem te dienen (*Radak*).

Dan gingen zij terug naar zijn woonplaats – Onmiddellijk na de zegen van Eli, om geen tijd te verliezen, want het is verboden om in een herberg gemeenschap te hebben en zij waren vol vertrouwen dat de zegen van Eli zou uitkomen (*Metsoedat David*).

Naar zijn woonplaats – En niet naar *hun* woonplaats, want Channa kwam uit een andere stad (*Radak*).

21. En Hasjem dacht aan Channa – Zoals Eli hen had gezegend, zo kwam het uit (*Metsoedat David*).

zwanger en kreeg drie zonen en twee dochters, terwijl de knaap Sjmoeël opgroeide met Hasjem.

Eli vermaant zijn zonen ²²Eli was erg oud geworden en hij hoorde alles wat zijn zonen Israëel aandeden, en dat zij sliepen met de vrouwen die zich ophielden voor de ingang van de Tent der Samenkomst. ²³Hij zei tegen hen: „Waarom doen jullie zulke dingen, ik hoor kwalijke berichten over jullie van al deze mensen. ²⁴Nee, mijn zonen, de verhalen die ik [over jullie] hoor vertellen door het volk van Hasjem, zijn niet zo mooi. ²⁵Wanneer een man tegen een andere man zondigt, zal een rechter hem veroordelen, maar wanneer hij zondigt tegenover Hasjem, wie zal dan voor hem opkomen?” Maar zij luisterden niet naar hun vader, want Hasjem wenste hen te doden. ²⁶Maar de knaap, Sjmoeël, groeide op en hij was geacht zowel bij Hasjem als bij het volk.

Vermaning van G-d aan Eli ²⁷Toen kwam er een man van G-d bij Eli en zei tegen hem: „Aldus heeft Hasjem gezegd: ‘Ben Ik [niet] verschenen aan de familie van je voorvader, toen zij in Egypte waren, [in slavernij] in het huis van

22. Eli was erg oud geworden – En hoewel er geen leeftijdsgrens is aan het ambt van Kohen, was Eli zo oud geworden dat hij was gaan beven en geen dienst meer kon doen en nu hadden zijn beide zonen hem opgevolgd en waren ze helemaal vrij te doen en laten wat zij wilden (*Radak*).

Eli was erg oud geworden – Dit verklaart gedeeltelijk waarom hij zijn zonen niet strenger tot de orde riep, daar was hij nu te zwak voor geworden (*Metsoedat David*).

Zij sliepen met de vrouwen – Dit is de eenvoudige betekenis ervan, maar onze Rabbijnen leren (*Joma 9:2*) dat aangezien zij de vogel-offers, die de vrouwen brachten [na een geboorte of een vloeiing], vertraagden, en de vrouwen wachtten totdat de vogels geofferd waren, was het alsof zij met de vrouwen sliepen (*Rasji*). Een andere verklaring: doordat de zonen van Eli de vogel-offers uitstelden, en de vrouwen wilden wachten totdat de vogels geofferd waren, konden zij niet voor de nacht naar hun huis terugkeren, maar moesten zij daar overnachten (*Metsoedat David*) en daardoor konden zij niet bij hun echtgenoten slapen (*Sjabbat 55b*).

De vrouwen die zich ophielden voor de Tent der Samenkomst – Om daar te bidden of om hun offers te brengen (*Radak*).

Voor de ingang van de Tent der Samenkomst – Want zij mochten het Heiligdom zelf niet binnengaan (*Radak*).

23. Zulke dingen – De dingen die over jullie verteld worden (*Metsoedat David*).

Alle mensen – Alle mensen die offers komen brengen en de mensen uit de stad Sjilo (*Radak*).

24. De verhalen die ik over jullie hoor vertellen – De geruchten die over jullie de ronde doen (*Rasji*). Die geruchten maken dat de mensen niet meer naar het Heiligdom komen (*Radak*).

25. Een rechter – Dit volgt de vertaling van *Rasji*, *Radak*, *Metsoedat David*, *Ralbag*. [Al deze en andere commentatoren vertalen hier het woord *Elohiem* met ‘rechter’ en dus niet met G-d.]

Want Hasjem wenste hen te doden – Want het doodvonnis was al door de Hemel uitgesproken, maar zolang dat nog niet het geval is, daarvoor geldt wat er staat geschreven in Jechezkel (18:32): „Want Ik wens de dood niet van degene die moet sterven” (*Rasji*). *Radak* heeft een andere verklaring: Zij hadden al zoveel jaren zich zodanig slecht gedragen, zonder daar berouw over te hebben, dat Hasjem nu de mogelijkheid om berouw te tonen en tot inkeer te komen had afgesneden, opdat zij hun straf zouden krijgen. Dit is vergelijkbaar met Farao, wiens hart Hasjem verhard had. Maar wie maar weinig gezondigd heeft die krijgt de gelegenheid om tot inkeer te komen en op hem is het vers in Jechezkel 18:32 van toepassing. Want ook nadat het Hemelse vonnis geveld is maar iemand wil echt met heel zijn hart en oprecht *tesjoewa* doen, dan krijgt hij die gelegenheid, maar Hasjem zag dat zelfs al zouden Chofni en Pinchas berouw tonen, dat dit niet echt gemeend zou zijn

27. Toen kwam er een man van G-d – Dit was Elkana (volgens *Midrasj Sjmoeël* 8:1) (*Rasji*). [Dit staat niet in onze versie van *Midrasj Sjmoeël*.] *Jonatan* vertaalt: „Er kwam een profeet.” Ook *Metsoedat David*, *Radak* en *Ralbag* zeggen dat er gezegd wordt dat dit Elkana was, maar *Ralbag* vond daar geen bron voor en veronderstelt dat het een traditie was. *Ralbag* suggereert dat het misschien Pinchas was en dat de profetische gave van Eli was afgenomen door zijn ouderdom, of door de zonden van zijn zonen.

Ben Ik [niet] in Egypte verschenen aan je voorvader – Hiervan leren we dat Aharon in Egypte geprofeteerd heeft. Wat was zijn profetie? Dat wat er gezegd is [in Jechezkel 20:7]: „Ik zei tegen hen: laat iedereen de afschuwelijke dingen, waar zijn ogen naar staren, wegwerpen: verontreinig je niet aan de afgoden van Egypte” (*Rasji*).

Ben ik verschenen – Wist je dat Ik Aharon deze grote en goede gave [van de profetie] gegeven had? (*Rasji*)

Ben ik verschenen – [Dit moet gelezen worden als] Ben ik niet verschenen? Dus als een bevestiging (*Ralbag*).

Je voorvader – Mosjé en Aharon (*Radak*).

Farao? ²⁸En heb Ik hem [niet] gekozen uit alle stammen van Israël om een Kohen voor Mij te zijn, om Mijn altaar op te gaan, om reukwerk te offeren, om een efod voor Mij te dragen? En heb Ik [niet] aan de familie van je voorouder al de vuur-offers van de Israëlieten gegeven? ²⁹Waarom verachten jullie dan Mijn offer en Mijn meeloffer, dat Ik geboden heb [om te brengen in Mijn] woning. Je hebt meer eerbied voor je zonen dan voor Mij als jullie jezelf te goed doen aan het beste stuk van ieder offer van Israël, voor Mijn volk. ³⁰Weliswaar,' zegt Hasjem, de G-d van Israël, 'heb Ik gezegd dat jouw familie en de familie van je vader altijd voor mij uit zullen blijven gaan, maar nu,' zegt Hasjem, 'zal het ver van Mij zijn dit te doen, want hen die Mij eren, zal Ik eren, maar zij die Mij verachten, zal Ik vervloeken. ³¹Zie, de dag zal komen dat ik je arm en de arm van het huis van je vader zal afhakken: niemand zal oud worden van je familie. ³²En jij zult altijd

29. Waarom verachten jullie – Terwijl ik jullie en je voorouders zoveel goeds heb gegeven (*Metsoedat David*). **Je hebt meer eerbied voor je zonen dan voor Mij** – Want je hebt hen niet ernstig genoeg vermaand en hun kwalijk gedrag verhinderd [en daarom ben je medeschuldig] (*Radak*).

Als jullie jezelf te goed doen – Dit is een omgekeerde zin en men moet hem als volgt lezen: „Je hebt meer eerbied voor je zonen dan voor Mij want in de ogen van Mijn volk heb je je zonen meer eer bezeten dan Mij. En wat is die eer? Door zelf eerst te nemen van het beste van de offers van Israël. Jouw maaltijd ging aan de Mijne vooraf, zoals er staat geschreven (in vs. 15): „Zelfs voordat het vet [op het altaar] verbrand werd” (*Rasji*).

Voor Mijn volk – Je toont Mijn volk dat je meer eerbied hebt voor je zonen dan voor Mij (*Rasji*).

Door jezelf te goed te doen – Jezelf vet te mesten, en er staat niet: „Door hen vet te mesten, want het was onmogelijk te veronderstellen dat Eli niet zelf mee at van wat zijn zonen aten (*Radak*).

Van Israël, voor Mijn volk – *Radak* vertaalt hier: Van Mijn volk Israël.

30. Ik heb gezegd – [Lett: Ik heb gezegd, gezegd (dus tweemaal).] Tweemaal heb Ik grootheid toegekend aan de zonen van Itamar. Over de zonen van Gersjon en de zonen van Merari is er gezegd (Bamidbar 4: 28 en 33): „Onder leiding van Itamar, de zoon van Aharon.” En Eli was een nakomeling van Itamar. Dat heb ik gelezen in Midrasj Sjmoeël [8:3]. Maar ik heb een logischer verklaring gevonden van: **Ik heb gezegd: jouw familie en de familie van je vader** – Oorspronkelijk gaf Ik het ambt van Kohen Gadol aan Elazar HaKohen, zoals er geschreven staat (Bamidbar 20:26): „Trek Aharon zijn kleren uit en trek ze Elazar, zijn zoon, aan.” Echter, in de tijd van de bijvrouw in Giva (Sjoftiem 19-21) bevrijdden de Israëlieten zich van de meeste van [G-ds] geboden. En wie was daarvan de oorzaak? Pinchas [de zoon van Elazar] en zijn collega's, die hadden moeten rondtrekken van stad tot stad om hen te vermanen. Daarom heb Ik het Hoge Priesterschap van hen afgenomen en het aan jou gegeven, want jij bent de nakomeling van Itamar. En Ik zei: Zij zullen altijd voor Mij blijven uitlopen, want als aan iemand grootheid is toegekend, dan is het aan hem en aan zijn nakomelingen voor altijd toegekend” (*Rasji*).

Want hen die Mij eren, zal Ik eren – De nakomelingen van Pinchas, die Mij eerden bij Sjittiem (Bamidbar 25:11). En dat gebeurde ook in de dagen van Sjlomo. Want toen hij de Tempel bouwde, ontsloeg Sjlomo Aviator van het priesterschap (I Koningen 2:27), waarmee hij de woorden van Hasjem vervulde die Hij hier tegen Eli gesproken had. Toen werd Tsadok Kohen Gadol in zijn plaats, een afstammeling van Pinchas, want zo staat het in I Divrei Hajamim 6:38 (*Rasji*).

31. Dat ik je arm zal afhakken – Dat wil zeggen, de macht die je hebt over Mijn huis, want jullie zeggen (in vers 16): „En zo niet, dan neem ik het met geweld” (*Rasji*). Ik zal de kracht van je leven afnemen (*Radak*).

Niemand zal oud worden – Met gelijke maten. Zoals jullie vroegtijdig van het vlees namen, voordat de vetstukken verbrand waren [hierboven, vs. 15], zo zullen jullie vroegtijdig sterven (*Rasji*). [Er staat letterlijk: Er zal geen oudste zijn.] Talmoed *Sanhedrin* 14a verklaart: er zal geen wijze zijn onder je nakomelingen, geen van hen zal lid zijn van het Sanhedrin.

32. En jij zult altijd tegen een rivaal aankijken – Je zult je rivaal altijd naast je zien in Mijn woning, zoals een vrouw haar rivale in haar huis ziet (*Rasji*). *Metsoedat David* verklaart: je zult altijd een ander zien die Kohen Gadol is.

Alle dagen dat Hij goed zal doen voor Israël – [Lett.: Bij alles wat Hij goed zal doen voor Israël.] Wanneer de Tempel gebouwd zal worden in de dagen van Sjlomo, dan zal de goedheid voor Israël compleet zijn, zoals er gezegd is (I Melachiem 8:56): Er miste geen enkel woord van al Zijn goede beloften, enz.” En (ib. 4:20): „Jehoeda en Israël waren zo talrijk als het zand bij de zee.” En (ib. 5:5): „Jehoeda en Israël woonden in rust, iedere man kon onder zijn wijnrank en vijgenboom zitten, enz., [gedurende] alle dagen van Sjlomo” (*Rasji*).

Maar er zal nooit meer een bejaarde in je familie zijn – [Hier wordt gestraft] met gelijke maat: zoals jullie het offervlees vroegtijdig aten, voordat de vetstukken in rook opgingen, zo zullen jullie voortijdig sterven (*Rasji*).

tegen een rivaal aankijken in [Mijn] woning, alle [dagen] dat Hij goed zal zijn voor Israël, maar er zal nooit meer een bejaarde zijn in je familie. ³³Ik zal echter niemand van jouw [nakomelingen] van Mijn altaar afsnijden om je ogen te pijnigen en je ziel te verdrieten, maar allen die in je huis opgroeien, zullen als [jonge] mannen sterven. ³⁴En dit zal voor jou een teken zijn: wat je twee zonen, Chofni en Pinchas zal overkomen: zij zullen beiden op dezelfde dag sterven. ³⁵En Ik zal voor Mijzelf een betrouwbare Kohen aanstellen, die Mijn wensen en verlangens zal uitvoeren en Ik zal voor hem een betrouwbaar huis bouwen en hij zal voor Mijn gezalfde uit lopen, alle dagen. ³⁶En het zal zijn dat ieder die overblijft van je familie, zal komen om zich voor hem neer te werpen voor een cent en een stuk brood en hij zal dan zeggen: 'Neem mij alstublieft op in één van uw priester-afdelingen, opdat ik een stuk brood kan eten.' "

Jonatan vertaalt hier: Je zult de ellende zien, die de leden van je huisgezin zal overkomen wegens de zonden die zij begaan hebben in Mijn Heiligdom, en daarna zal Ik goedheid brengen voor Israël.

33. Ik zal echter niemand van jouw nakomelingen van het altaar afsnijden – Maar ik zal hen laten dienen in het Beit HaMikdasj, opdat zij verdriet zullen hebben als zij zien dat iemand anders daar regeert terwijl het beheer van het Beit HaMikdasj eigenlijk aan hen was opgedragen (*Metsoedat David, Ralbag, Radak*).

Om je ogen te pijnigen – En zij zullen bovendien verdriet hebben als zij zien dat hun mannen jong sterven (*Radak*).

34. En dit zal voor jou een teken zijn – Dit zal voor jou het teken zijn dat deze profetie zal uitkomen: op één en dezelfde dag zullen je beide zonen sterven en dat zal voor jou een teken zijn dat al deze straffen, die voorspeld werden, zullen uitkomen (*Rasji*).

35. Een betrouwbare Kohen – Dat is Tsadok (*Rasji*). Want de vloek trof Eli niet voordat Tsadok Kohen Gadol werd en dat gebeurde toen David voor Avsjalom vluchtte en Aviatar ontslagen werd en Aviatar werd Kohen Gadol werd, zoals er verderop in hoofdstuk 15, vs. 24 en 25 verteld wordt, toen de koning tegen Tsadok zei: 'Breng de Ark van Hasjem terug naar de stad.' Op die dag werd hij als Kohen Gadol aangesteld, hoewel hij pas als Kohen Gadol gezalfd werd door Sjlobo. Maar vóór die dag werden de nakomelingen van Eli niet van het Hoge Priesterambt ontheven, want Achia, de zoon van Achitoev droeg nog het *efod* tijdens de oorlogen van Koning Sjaol (zie vs. 14:3) en Achimelech was Kohen Gadol in Nov (zie vs. 22:11). En Aviatar, zijn zoon, was ook Kohen Gadol, totdat Tsadok als zodanig werd aangesteld (*Radak*).

Die mijn wensen en verlangens zal uitvoeren – Vertaling volgens *Radak*.

Een betrouwbaar huis – D.w.z. een blijvende [dynastie], want de nakomelingen van Tsadok dienden als Kohen Gadol, zoals staat opgetekend in I Divrei Hajamim 5:34-40, tot Ezra. Volgens *Mahari Kara* wordt hiermee het Beit HaMikdasj bedoeld, dat in de tijd van Tsadok gebouwd werd en dat lange tijd bleef bestaan, terwijl Sjilo na de dood van Eli verwoest werd.

Voor mijn gezalfde – Want de Kohen Gadol verscheen voor de koning, om hem de juiste weg te wijzen. De koning kwam alleen maar naar de Kohen Gadol toe, om de Oeriem en Toemim te raadplegen (Bamidbar 27:21), maar in alle andere gevallen, wanneer de koning met de Kohen Gadol wilde overleggen, kwam de Kohen Gadol naar de koning toe (*Radak*).

36. Om zich voor hem neer te werpen – *Jonatan* vertaalt: om zich voor hem te vernederen voor zijn levensonderhoud (*Radak*).

Voor een cent – Om een munt te verdienen die een *maä* genoemd werd, **een zilverstuk** – ter waarde van twintig *gera* (Sjemot 30:13) (*Rasji*).

Neem mij alstublieft op in één van uw priesterafdelingen – Eén van de vierentwintig priesterafdelingen die om de beurt een week in de Tempel dienst deden. Nadat Tsadok Kohen Gadol geworden was moesten de nakomelingen van Eli zich zover vernederen om de Kohen Gadol te smeken of hij hen wilde opnemen in één van deze priesterafdelingen, opdat zij iets te eten zouden hebben. Dit was een passende straf voor Eli's familie, die zich onrechtmatig en gulzig vlees had toegeëigend van de offerdieren (*Ralbag*).